

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:3809

av **Fredrik Malm m.fl. (L)**

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Liberaler vill ge var och en de verktyg som behövs för att växa, försörja sig själv och fullt ut delta i det svenska samhället. Vi utgår ifrån varje människas potential och egna ansvar och att alla vill anstränga sig för att bli del av vårt land. En liberal integrationspolitik har därför fokus på en arbetsmarknad som öppnas för fler, en skola som ger alla barn förutsättningar att klara kunskapsmålen och en välfungerande bostadsmarknad.

Men det räcker inte. Liberal integrationspolitik handlar också om att befästa de liberala och demokratiska värderingar som präglar vårt land. Vi värnar alltid individen före kollektivet. Ingen människa ska av sin omgivning hindras att utöva de självklara rättigheter och möjligheter som gäller lika för alla i hela landet. Vi kan aldrig acceptera framväxten av parallellsamhällen. Staten måste i större utsträckning träda fram och försvara individens frihet. Det är därför vi intensifierar arbetet mot parallellsamhällen som bland annat tar sig uttryck i hedersrelaterat våld och förtryck och det är därför vi vill stärka rättssamhället.

De människor som under årens lopp kommit hit från andra länder, oavsett om de flytt eller sökt sig hit av andra skäl, har gjort Sverige rikare. I dag bor här människor med rötter från världens alla hörn och här talas världens alla större språk. Det ger oss stora möjligheter på en global marknad. Sverige, liksom många andra länder, står inför det faktum att fler och fler blir äldre. Att fler kommer till Sverige och jobbar är viktigt för vårt framtida välstånd. Samtidigt måste vi ge alla dem som flytt hit möjligheter att också skapa sig en ny framtid här. Det är en av de största uppgifterna vårt land står inför

det kommande årtiondet. Misslyckas det kommer nya generationer att hamna i utanförskap.

Alltför ofta har politiker fokuserat på att välkomna människor initialt, men duckat för att detta kräver reformer av till exempel arbets- och bostadsmarknaden. I vår särskilda motion om liberal integrationspolitik utvecklas våra idéer och politik för en bättre integration.

Det största problemet med regeringens politik på integrationsområdet handlar inte om själva anslagsnivåerna under utgiftsområde 13. Vi gör ett antal ytterligare prioriteringar på området som anvisas nedan. Vår stora kritik mot regeringen handlar om hur fler nyanlända ska komma i jobb, hur skolan ska se till att fler nyanlända elever klarar kunskapsmålen, hur fler bostäder kommer till och hur vi bekämpar framväxten av parallellsamhällen.

Sverige och Europa ska stå upp för en human och solidarisk asylpolitik. Det behövs mer av samarbete och harmonisering av EU:s asylregler, vilket gör att svensk migrationslagstiftning behöver ligga mer i linje med andra europeiska länder, men Liberalerna kan inte acceptera alltför restriktiva och inhumana regler. Liberalerna står fast vid rätten för barnfamiljer att återförenas även vid tillfälliga uppehållstillstånd och oavsett skyddsskäl. Liberalerna värnar familjeåterföreningen och det uppskattas leda till omkring 6 000 fler beviljade och mottagna anhöriginvandrare 2018. En mer generös och human familjeåterförening i förhållande till regeringens regler leder till ökade kostnader på sammanlagt 1 100 miljoner kronor. På detta utgiftsområde och för år 2018 innebär det att vi anvisar 825 miljoner kronor på anslag 1:2 och 242 miljoner kronor på anslag 1:3. Förslaget får även konsekvenser under utgiftsområde 8.

Vi är också kritiska till att regeringen tagit bort bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter, vilka var en viktig ventil för utsatta grupper som kvinnor, barn, äldre och hbt-personer. Vi vill återinföra bestämmelserna om uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter vilket får konsekvenser för statens utgifter. På detta utgiftsområde och för år 2018 tillförs 175 miljoner kronor på anslag 1:2 för att möjliggöra uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter. För att möjliggöra uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter tillförs på anslag 1:2 15 miljoner kronor och på anslag 1:3 tillförs 15 miljoner kronor år 2018. Förslaget får även konsekvenser under utgiftsområde 8.

Vi står bakom förslagen om ett nytt regelverk för effektivare etablering och tydligare krav på individen liksom utbildningsplikten. Dessa förslag är också en följd av den blocköverskridande migrationsöverenskommelsen. När det gäller arbetsmarknadspolitiken har vi dock en rad andra förslag som presenteras under utgiftsområde 14 i denna motion.

Att ha ett jobb och egen försörjning ökar människors frihet. Varje människa har ett ansvar att försörja sig själv och det ska alltid löna sig att arbeta. Arbetsmarknaden i Sverige blir dock alltmer tudelad. En ny arbetslöshet växer fram där många inte lyckas etablera sig på arbetsmarknaden överhuvudtaget. De flesta har låg utbildning, många är utrikes födda. Nästan cirka 76 000 nyanlända finns just nu i etableringsuppdraget och i princip hälften av deltagarna saknar gymnasieutbildning. En tredjedel har mindre än 9 års grundskola. Tiotusentals människor syns inte ens i statistiken då de ännu inte fått uppehållstillstånd.

Arbetsmarknaden måste öppnas upp för fler, annars riskerar generationer hamna i utanförskap. Människor med låg utbildning och svag förankring i det svenska samhället

måste få realistiska chanser att få jobb. De behöver lära sig svenska och få möjlighet till utbildning men många kommer inte kunna sitta i skolbänken och ta igen en utbildning de aldrig fick som barn. Vi liberaler vägrar att hänvisa dem till bidrag och utanförskap. Vi vill i stället ge dem chansen att få ett jobb och en lön att leva på. Liberalerna är djupt oroad över att regeringen inte vidtar de nödvändiga reformer som krävs för att fler utrikes födda ska komma i jobb och få en egen försörjning. Konjunkturinstitutet, EU-kommissionen, OECD, IMF och Finanspolitiska rådet har alla pekat på att de höga ingångslönerna i Sverige försvårar integrationen.

Liberalerna har därför med övriga allianspartier presenterat förslag om inträdesjobb som gör det både billigare och enklare att anställa. Inträdesjobb riktar sig mot nyanlända, under de fem första åren i Sverige, samt ungdomar upp till 23 år utan fullständig gymnasieutbildning. Närmare beskrivning av inträdesjobben och effekterna för statens budget presenteras närmare under utgiftsområde 14. Där finns också mer utvecklade förslag kring en liberal arbetsmarknadspolitik. När fler snabbare får ett inträdesjobb görs bedömningen att kostnaderna för etableringsinsatser kan minska. På detta utgiftsområde och för 2108 innebär det att anslag 1:3 minskas med 178 miljoner kronor.

Vi vill också utveckla RUT-reformen som bidragit till att framförallt utrikes födda kvinnor fått jobb med egen lön. Tillsammans med övriga allianspartier vill vi bredda RUT-avdraget till fler tjänster och tredubbla taket i RUT-avdraget. Samtidigt vill vi se över införandet av ett bredare hem-avdrag för personer över 70 år, där fler eller alla enklare tjänster i hemmet berättigar till skattereduktion. De statsfinansiella effekterna presenteras närmare under denna motions skatteavsnitt.

Vi utgår ifrån varje människas potential och egna ansvar och att alla vill anstränga sig för att bli en del av vårt land. Samhällets förväntningar ska vara tydliga och varje människa ska ges de verktyg som behövs för att kunna försörja sig själv. Alliansregeringen införde 2014 en jobbstimulans som innebär att en person med försörjningsstöd under två år får behålla 25 procent av en inkomstökning. Vi vill att jobbstimulansen utökas till 40 procent.

Även den som lever på försörjningsstöd och därmed får pengar från samhället måste aktivera sig för att närma sig arbetsmarknaden och delta i samhället. Vi vill att motprestation för försörjningsstöd ska bli obligatoriskt i kommunerna. Det kan handla om att delta i sfi eller samhällsorientering eller att genomföra praktik eller att söka arbete utanför kommungränsen.

Fler nyanlända kvinnor måste få jobb och egen försörjning. En egen lön ökar kvinnors självständighet både gentemot samhället och gentemot sin partner. Kvinnor och män måste mötas av samma förväntningar och krav på att jobba och svenska myndigheter ska inte bidra till att traditionella könsroller upprätthålls. Arbetsförmedlingen måste ha ett tydligt uppdrag att tidigarelägga nyanlända kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Vårdsnadsbidraget ska inte återinföras och det är rimligt att begränsa föräldraförsäkringen för nyanlända för att öka incitamenten att komma in på arbetsmarknaden.

Även föräldralediga måste kunna läsa svenska och kommuner måste därför erbjudas språkundervisning för föräldralediga. Vi är därmed positiva till regeringens satsning på området men anser att det finns behov av större satsningar. Under detta utgiftsområde och för 2018 anslår Liberalerna 20 miljoner kronor på anslag 1:1.

Förväntningarna och kraven på att delta i etableringsinsatser måste öka. Enligt Riksrevisionen deltar endast cirka 37 procent i samhällsorienteringen. Även deltagandet

i sfi-studier är för lågt. Kopplingen mellan deltagande i etableringsinsatser och rätten att få ersättning måste tydliggöras. Regler hur länge en person kan vara frånvarande utan att ersättningen sätts ner är ofta för generösa. Till exempel har en person rätt att behålla full ersättning vid frånvaro om den beror på sjukdom eller vård av barn upp till 30 dagar. Vi anser att etableringsersättningen ska sänkas vid frånvaro på grund av t.ex. vård av barn till 80 procent på samma sätt som det sker vid frånvaro från till exempel arbete eller aktivitetsstöd. Det är också ett led i att anpassa etableringsbidraget till det generella arbetsmarknadspolitiska regelverket. Rutinerna kring rapportering av skolk och frånvaro måste skärpas och etableringsersättningen måste sänkas när det är befogat. En reducerad etableringsersättning vid frånvaro vid vård av sjukt barn innebär att anslag 1:3 minskas med 30 miljoner kronor år 2018.

Även frågan om att nå resultat när det gäller etableringsinsatser måste lyftas och bör på samma sätt som närvaro kunna kopplas ihop med ersättningen. Att till exempel endast närvara vid sfi-studier bör inte räcka utan krav på studieresultat bör kunna krävas utifrån individuella förutsättningar. Det är till exempel inte rimligt att en individ tackar nej till erbjudet arbete med hänvisning till studier om personen ifråga efter ett antal månader inte påvisar studieresultat. Arbetsförmedlingen måste få ställa tydligare krav på individen när det gäller både närvaro och resultat och det bör vara rimligt att arbete eller praktik ska kunna ses som språkatgård om progression i det svenska språket inte visas efter 6–8 månaders studier.

Språket är en viktig väg in i det svenska samhället. sfi-undervisningen måste individanpassas mer och göras mer flexibel, till exempel genom kurser på kvällstid och på sommaren. Deltagande i sfi är alltför lågt och det behövs bland annat tydligare krav på att delta i sfi-undervisningen inklusive sänkt etableringsersättning vid ogiltig frånvaro. Att delta i sfi ska vara en relevant motprestation för att få försörjningsstöd. Under utgiftsområde 16 finns fler förslag kring en förbättrad sfi, liksom i Liberalernas särskilda motion om en liberal integrationspolitik.

Vuxenutbildning och lärlingsanställningar måste stärkas. Yrkesutbildningar spelar en viktig roll för att nyanlända ska komma i arbete. Som ett alternativ till regionalt komvux vill vi införa en yrkesutbildning för vuxna motsvarande gymnasial nivå med stort inslag av arbetsplatsförlagt lärande, yrkesskola, med yrkeshögskolan som modell. Regeringen aviserade i förra årets budget att de avser att ge en särskild utredare i uppdrag att undersöka hur yrkesutbildningen för vuxna, med särskilt fokus på nyanländas etablering, kan reformeras, till exempel genom införandet av yrkesskolor. Detta är också en del av migrationsöverenskommelsen men dessvärre kan vi konstatera att ingen utredning ännu tillsatts. Under utgiftsområde 16 utvecklas våra förslag för vuxenutbildningar.

Den svenska skolan står inför stora utmaningar bland annat på grund av det stora antalet asylsökande och nyanlända elever. Nyanlända elever ska mötas av höga förväntningar och en undervisning som är anpassad till deras förkunskaper. De nyanlända ungdomar som kommer sent till Sverige måste ges tid att uppnå kunskapsmålen i svensk grundskola. Därför har vi förslag som handlar om förlängd skolplikt, prioriterad timplan och kortare sommarlov för att nå behörighet till gymnasiet. Vi vill också se ökade satsningar på skolor med låga resultat där andelen nyanlända elever ofta är högt. Liberalernas satsningar på skola och utbildning presenteras närmare under utgiftsområde 16.

Det tär på hälsan att fly och att komma till ett nytt land. Alltför många asylsökande och nyanlända bär med sig svåra trauman, lider av psykisk ohälsa, skador och kronisk

smärta orsakad av krig och tortyr. Bättre information till nyanlända om vanliga reaktioner och symptom på trauma ökar individens kontroll över den egna hälsan. Kunskapen om flyktingars hälsa måste stärkas och Liberalerna vill därför se en särskild kunskapsatsning kring migranternas hälsa för att i förlängningen förbättra samhällets insatser. Under utgiftsområde 9 avsätts 100 miljoner kronor för detta ändamål.

Boendekedjan för nyanlända måste förbättras. Väntetider i bosättningsprocessen försenar etableringen vilket är olyckligt både för individ och för samhället. Det generella bostadsbyggandet måste öka och Sverige behöver en bostadsmarknad med fler bostäder och mer marknad. Under utgiftsområde 18 finns Liberalernas svar för en bättre fungerande bostadsmarknad. I Liberalernas särskilda motion om en liberal integrationspolitik finns fler förslag för att motverka segregation, minska trångboddhet och öka antalet boenden för nyanlända.

Många som kommit till Sverige har levt i samhällen som präglas av andra värderingar, i samhällen där de inte kunnat eller vågat förlita sig på staten. I stället har klanen eller den utvidgade familjen funnits. Ofta anses kvinnan underordnad mannen. Att komma till ett land där jämställdhet mellan kvinnor och män är centralt och tilltron till staten liksom individualismen är stark är då inte alltid enkelt. Ingen människa ska av sin omgivning hindras att utöva de självklara rättigheter och möjligheter som gäller lika för alla i hela landet. Likheten inför lagen gäller alla vilket betyder att samhället måste reagera och agera på samma sätt oavsett en flickas bakgrund, kultur eller religion. Kultur eller religion får aldrig användas som ursäkt för att upprätthålla förtryckande sedvänjor. Individen måste få stöd mot kollektiva förtryckande strukturer oavsett vem som utsätts och var än det sker. Framväxten av parallellsamhällen måste motverkas.

Vi vill införa ett stopp för nya religiösa friskolor. Religiösa friskolor riskerar att leda till att fler barn, däribland nyanlända barn och barn boende i utsatta områden, isoleras från det svenska samhället och får möta färre elever med svenska som modersmål. Skolan som ska vara en brygga in i samhället riskerar i stället att bli en enklav som isolerar barnen från resten av samhället. Dessa skolor bidrar till att parallella samhällen växer fram.

Kunskaper om det svenska samhället och demokratiska värderingar är centralt för att kunna bygga sin framtid i Sverige. Det behövs en stärkt och förbättrad samhällsorientering som är obligatorisk. Jämställdhet mellan kvinnor och män ska betonas liksom frågor om hedersrelaterat våld och förtryck, hbt-personers rättigheter, yttrandefrihet, tryckfrihet liksom andra centrala frågor för vårt demokratiska samhälle. Liberalerna vill stärka och förbättra samhällsorienteringen vilket kräver mer resurser. Under detta utgiftsområde och på anslag 1:1 anvisas därför 100 miljoner kronor år 2018.

Att frivilligt välja att bli medborgare i Sverige är det yttersta beviset på att man vill bli en del av vårt lands framtid. Medborgarskapet är slutet på integrationsprocessen och inte ett steg på vägen. Genom att uppvärdera medborgarskapets betydelse främjas integrationen. Liberalerna vill införa ett språk- och samhällsprov i samband med ansökan om medborgarskap. Ett språk- och samhällsprov syftar till att tydliggöra vilka principer som är centrala för vårt demokratiska, sekulära och jämställda samhälle liksom vilka rättigheter och skyldigheter varje individ har i vårt land. Syftet är att stärka medborgarskapets status, främja ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter att bli en aktiv samhällsmedborgare. För att påbörja arbetet med att inrätta ett system för språk- och samhällstest avsätter Liberalerna på detta utgiftsområde och på det nya anslaget 1:6 25 miljoner kronor år 2018.

Ett antal bostadsområden i Sverige präglas av socialt och ekonomiskt utanförskap. Många nyanlända familjer förpassas till storstädernas förorter, där barn växer upp i trångboddhet, utan att se vuxna gå till jobbet, där bidragsberoendet är stort, där skolresultaten är dåliga. Segregationen är tydligt sammankopplad med ett ekonomiskt och socialt utanförskap. I de mest utsatta områdena utmanas samhällets institutioner av parallella strukturer med egen normbildning, ekonomi och rättsskipning. Liberala värderingar trängs undan och enklaver präglade av religiös fundamentalism fördjupas. Polisen konstaterar att våldsbejakande religiös extremism förekommer i vissa av områdena. Allt fler vittnar om kvinnoförtryck, hederskultur och starkt fördömande attityder mot bland annat hbt-personer. Organiserad kriminalitet blir en lokal maktfaktor som skaffar sig inflytande genom att anspela på sitt våldskapital. Rättssamhället har förlorat sin legitimitet och kontroll. Parallelsamhället växer sig starkare.

Det behövs långvariga insatser, inte kortsiktiga projekt, för att ge invånarna i områdena bättre möjligheter att förbättra sin situation liksom för att lyfta områdena i sig. Polis, skola, socialtjänst, bostadsbolag och det civila samhället måste i samverkan arbeta metodiskt och långsiktigt för att förbättra och normalisera situationen i områdena. Samhällets institutioner får inte abdikera. Liberalerna vill se fler kommunala förvaltningar och bolag samt statliga myndigheter i olika utsatta områden runt om i landet. Liberalerna drev under alliansregeringens tid ett aktivt arbete mot utanförskap i utsatta områden. I stället för att fortsätta och utveckla alliansregeringens arbete har regeringen dessvärre lagt ner satsningar men försöker nu återuppta arbetet. Det är olyckligt att viktigt arbete och dyrbar tid på detta sätt har förlorats.

I stället för regeringens begränsade satsning och inrättandet av en delegation mot segregation vill Liberalerna återinföra och permanenta ett prestationsbaserat stimulansbidrag på 100 miljoner kronor årligen till kommuner och stadsdelar som aktivt jobbar med att förbättra situationen i områdena. Vi vill också inrätta ett nationellt råd för ett långsiktig nationellt samverkansarbete som har ett övergripande ansvar för att samla olika aktörer, sprida goda exempel och följa upp insatser som görs i utsatta områden. Därmed avvisas regeringens satsning om 56 miljoner kronor på anslag 4:1 samt 19 miljoner kronor på anslag 4:2 år 2018. På detta utgiftsområde och för 2018 innebär det i stället att sammanlagt 105 miljoner kronor tillförs anslag 4:1.

Tryggheten måste säkras och människors frihet måste försvaras även i dessa områden. Då krävs fler poliser som i samverkan med andra samhällsaktörer i området, till exempel skola och socialtjänst, kan öka människors trygghet och frihet. Vi vill se fler synliga och närvarande poliser, inte bara vid utryckningar. Liberalerna satsar därför ordentligt på fler poliser men vi inser att det tar tid att utbilda poliser. Vi vill därför ge statsbidrag till kommunerna för att delfinansiera kommunala ordningsvakter – trygghetsvakter – som tillsammans med polisen kan bidra till ökat lugn och ökad trygghet. Liberalernas kraftiga satsningar för ökad rättstrygghet och frihet för fler presenteras närmare under utgiftsområde 4.

Skolan i många utsatta områden har stora utmaningar. Skolresultaten och utbildningsnivån är generellt på låga nivåer. Liberalerna anser att de elever som har sämst förutsättningar ska ha mer ekonomiska resurser, men också möta de skickligaste lärarna. För att uppmuntra lärare och rektorer att söka sig till tjänster i skolor i utsatta områden vill Liberalerna göra en satsning på särskilda karriärtjänster i utsatta områden. Denna satsning liksom andra skolsatsningar presenteras närmare under utgiftsområde 16.

Alla ska ha samma möjlighet att nå sin fulla potential utan att hållas tillbaka av fördomar och diskriminering. Den som drabbas av diskriminering ska kunna få hjälp att få upprättelse och det ska kosta att diskriminera.

År 2009 infördes Sveriges första sammanhållna diskrimineringslag. Lagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lagen har därefter förtydligats, bestämmelserna om aktiva åtgärder har blivit mer enhetliga och skyddet mot åldersdiskriminering har utökats. Likaså finns nu möjlighet att pröva bristande tillgänglighet som en form av diskriminering på grund av funktionsnedsättning. Verksamheten hos Diskrimineringsombudsmannen (DO) är central i arbetet för ett samhälle som är fritt från diskriminering. I det fortsatta arbetet är det därför viktigt att säkerställa att DO:s verksamhet bedrivs rättssäkert och effektivt och att fler individer som utsätts för diskriminering får möjlighet till upprättelse. Det är av vikt att myndigheten utifrån de ärenden som inkommer till myndigheten gör analyser om åtgärder och regelförändringar som generellt behövs för att komma till rätta med olika former av diskriminering.

Den nuvarande diskrimineringslagen har snart funnits i tio år. Det finns därför skäl att göra en utvärdering för att undersöka om lagen är ändamålsenligt utformad eller om det finns skäl att göra förändringar för att stärka den enskildes möjligheter att hävda sin rätt. En sådan översyn kan också inkludera den nuvarande modellen med en statlig diskrimineringsombudsman i kombination med statsstödda fristående antidiskrimineringsbyråer. Liberalerna anser därmed att en översyn behöver göras innan mer medel tillförs de så kallade antidiskrimineringsbyråerna. På detta utgiftsområde 2018 avvisas 15 miljoner kronor på anslag 2:2 per år 2018–2020. I stället vill Liberalerna prioritera arbetet för de nationella minoriteterna samt för romsk inkludering, vilket presenteras närmare under utgiftsområde 1. För åren 2018–2020 görs till det ändamålet en budgetsatsning på 58 miljoner kronor.

Liberalerna och alliansregeringen presenterade i början av 2014 Sveriges första hbt-strategi. Syftet med strategin var att säkerställa lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Statskontorets utvärdering av strategin visar att de övergripande insatserna och strukturen i strategin har bidragit till att uppfylla strategins övergripande mål. Samtidigt pekar Statskontoret på den potential som finns i ytterligare styrning, samordning, uppföljning och prioritering av insatser. Regeringen redovisar inte i budgetpropositionen några överväganden med anledning av Statskontorets utvärdering. Vi är stolta över att den av Liberalerna initierade hbt-strategin har effekt, men vi vet också att den inför kommande år behöver förändras i takt med omvärldshändelser, gjorda framsteg och ny kunskap. Därför bör en bredare översyn göras för att säkerställa att hbt-strategin också framöver fyller en effektiv styrningsfunktion. I Liberalernas särskilda hbt-motion finns fler insatser och mer politik för hbt-personers rättigheter.

Det liberala jämställdhetsuppdraget tar sikte på kvinnors och mäns lika rätt till frihet, ansvar och makt. Det handlar om att frigöra individen genom att bekämpa den bristande jämställdheten och de värderingar som ligger bakom. Sverige är inte ett jämställt land. Patriarkala maktstrukturer begränsar individens frihet och möjlighet att delta fullt ut i samhället. Insikten om att denna ofrihet särskilt drabbar kvinnor och att dessa maktstrukturer måste brytas gör Liberalerna till ett feministiskt parti.

I dagens Sverige skiljer det cirka 3 miljoner kronor i livsinkomst mellan en genomsnittlig man och en genomsnittlig kvinna. Kvinnor tar ut tre gånger fler föräldradagar än män, traditionellt kvinnliga yrken präglas av lägre löner än traditionellt manliga yrken och kvinnor löper långt större risk att råka ut för grovt våld i det egna hemmet. Liberalerna utgår från sådana fakta, ser hur individer drabbas, erkänner strukturerna bakom och arbetar för förändring. Det är detta som är liberal feminism. Vi står bakom att en jämställdhetsmyndighet nu inrättas för att bidra till ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken.

Ekonomisk ojämställdhet bidrar till fortsatt ojämställdhet på andra arenor, och ojämställdhet på andra arenor bidrar till fortsatt ekonomisk ojämställdhet. Liberalernas jämställdhetspolitisk syftar till att bryta detta mönster. Vår utgångspunkt är att jämställdhet inte kommer av sig självt utan kräver att aktörer agerar. Jämställdhet uppnås där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas. Ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i alla relevanta offentliga beslut.

Genom alliansregeringens ekonomiska politik fick kvinnor bättre ekonomiska förutsättningar. Liberalerna vill fortsätta arbeta för att sluta inkomstgapet mellan kvinnor och män. Bland de tjugo mest vävlönade yrkena är sjutton dominerade av män. Det behövs en politik som bryter den horisontella och vertikala segregationen på svensk arbetsmarknad. Det handlar också om villkoren när kvinnor arbetar. En del i detta arbete är Liberalernas satsning på karriärlöner för skickliga lärare, som höjer lönenivån i Sveriges största kvinnliga akademikeryrke. Liberalerna vill fortsätta verka för högre löner inom kvalificerade kvinnodominerade yrken i offentlig sektor. Därför har Liberalerna presenterat finansierade förslag på att införa karriärtjänster för specialistsjuksköterskor.

Det offentliga har ett ansvar att verka för jämställd tillgång till makt och ska särskilt visa vägen genom jämställd karriärutveckling och rekrytering till myndigheter och offentligt ägda bolag. Att öka kvinnors företagande är ytterligare en prioritet. Mångfald inom välfärdssektorn är en viktig jämställdhetsfråga och det är olyckligt att regeringen tillsammans med Vänsterpartiet vill kraftigt försämra möjligheterna att bedriva företag inom välfärdssektorn.

Mäns våld mot kvinnor är det mest extrema uttrycket för kvinnors utsatthet och har sin grund i ojämställdheten. Sverige ska vara en rättsstat för alla, oavsett kön, etnicitet och sexuell läggning. Därför är det viktigt att angripa de attityder och idéer som finns i samhället och stärka de förebyggande insatserna. För att ytterligare stärka det jämställdhetspolitiska arbetet behövs mer resurser bland annat till det viktiga arbete som kvinno- och tjejjourerna utför. På detta utgiftsområde och för 2018 innebär det att 50 miljoner kronor tillförs anslag 3:1.

Att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck är centralt och är en av de viktigaste jämställdhetsfrågorna i dag. Det handlar också om att motverka framväxten av parallellsamhällen. I vår särskilda motion Liberal politik mot hedersrelaterat våld och förtryck finns en rad insatser för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Det handlar bland annat om att kartlägga och synliggöra förtrycket, att skärpa lagstiftningen och straffen samt att öka kunskapen inom myndigheter och på lokal och regional nivå. Det civila samhället och organisationer som arbetar med hedersfrågor måste få ökat stöd. Vi vill se mer stöd till den feministrörelse som vuxit fram i utsatta områden. För att stärka och permanenta arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck vill vi göra en särskild satsning om en halv miljard kronor under fyra år. Dessa medel innebär en bred ambitionshöjning som ska få genomslag i hela samhället. Detta innebär att 125 miljoner

kronor årligen tillförs ett nytt anslag 3:4. För att delfinansiera detta minskas anslag 3:1 under detta utgiftsområde med 100 miljoner kronor för år 2018 och 57 miljoner kronor per år 2019–2020.

Sveriges föräldraförsäkring har rankats som en av världens främsta. Den är generös i både längd och ersättningsgrad och den skapar reella möjligheter att kombinera föräldraskap med arbete. Samtidigt bidrar det fortsatta ojämsställda uttaget till att konservera en könssegregerad arbetsmarknad. När föräldraförsäkringen, som infördes för att underlätta kombinationen arbetsliv och barn, skapar strukturella problem i andra änden, måste staten också ta ansvar för att motverka dessa negativa effekter.

Den långa frånvaro från arbetsmarknaden som föräldraförsäkringen ger upphov till för många kvinnor påverkar den ekonomiska jämställdheten på flera sätt. Förvärvsavbrottet påverkar inkomsten negativt under perioden som frånvarande, men kan också påverka individens lön och karriärmöjligheter därefter. Dessutom ger de lägre inkomsterna på sikt en lägre pension. Det finns också studier som utifrån svenska data visar att högutbildade kvinnor får försämrade karriärchanser efter föräldraledighet och att gravida kvinnor har dubbelt så hög risk att inträda i arbetslöshet som kvinnor som inte väntar barn, sannolikt på grund av diskriminering från arbetsgivarna. Sverige behöver en politik som vänder på detta. Liberalerna tog 2013 ställning för en tredje öronmärkt månad åt vardera vårdnadshavaren i föräldraförsäkringen, en reform som nu är genomförd. Inom Liberalerna pågår nu ett arbete för att utveckla politiken för en jämställd och flexibel föräldraförsäkring.

Liberalerna föreslår att PLO-uppräknningen för åren 2018–2020 justeras ned med 20 procent årligen. På detta utgiftsområde påverkas anslag 2:1.

Tabell 1 Anslagsförslag 2018 för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering

<i>Tusental kronor</i>			
Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1	Etableringsåtgärder	238 430	+120 000
1:2	Kommunersättning vid flyktingmottagande	19 265 374	+1 015 000
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	5 179 320	+49 000
1:4	Hemutrustningslån	202 863	
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	123 786	
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	72 919	-15 000
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	334 039	-50 000
3:2	Jämställdhetsmyndigheten	80 315	
3:3	Bidrag för kvinnors organisering	28 163	
4:1	Åtgärder mot segregation	56 000	+49 000
4:2	Delegationen mot segregation	19 000	-19 000
	<i>Nya anslag</i>		
1:5	System för språk- och samhällstest medborgarskap		+25 000
3:4	Insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck		+125 000
	Summa	25 600 209	+1 299 000

Fredrik Malm (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Maria Weimer (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)